

ДОРОЖНЯ КАРТА ВПРОВАДЖЕННЯ ХВИЛИНИ МОВЧАННЯ

у населених пунктах

думка

розробка

Хвилина
мовчання

дія

пам'ять

ДОРОЖНЯ КАРТА ВПРОВАДЖЕННЯ ХВИЛИНИ МОВЧАННЯ

у населених пунктах

Зміст

Передмова	3
Розділ 1. Хвилина мовчання. Усвідомлення ритуалу	4
Розділ 2. Упровадження Хвилини мовчання у місті	6
Розділ 3. Впровадження. Покрокові інструкції	9
Повітряна тривога і Хвилина мовчання	9
Обговорення зі структурними підрозділами	9
Голосування місцевої ради.	9
Виготовлення аудіоролика для оголошення Хвилини мовчання.	13
Трансляція аудіоролика через місцеву систему оповіщення.	14
Транспорт	15
Комунікація із перевізниками, водіями та громадськістю	16
Зупинка руху автомобільного транспорту	20
Залучення громади	21
Робота з медіа	22
Починати всі заходи із Хвилини	23
Закликати місцевий бізнес долучатися до практики вшанування Хвилиною мовчання	23

Дорожня карта для місцевого самоврядування. Впровадження Хвилини мовчання

Передмова

Ви читаєте дорожню карту впровадження Хвилини мовчання у своєму населеному пункті.

Тут ви знайдете всю необхідну інформацію, витяги із документів, важливі посилання, а також приклади комунікації.

З будь-якими запитаннями щодо дорожньої карти ви можете звертатися до нас на електронну пошту **momentofhonorukraine@gmail.com**, і ми надамо вам відповідь.

Створюймо культуру пам'ятування в Україні разом.
Ваш внесок – важливий!

ГО «Вшануй» спільно з консультантом з медіа та комунікацій Владом Зінкевичем, Вінницькою міською радою, Львівською міською радою та Міністерством розвитку громад та територій.

ГО «Вшануй» працює над формуванням та впровадженням нових меморіальних практик в Україні. Серед цілей організації – популяризація хвилини мовчання на національному рівні. Одне з головних гасел: «Пам'ятай про полеглих – допомагай живим».

Співзасновницею громадської організації була загибла госпітальєрка Іра «Чека» Цибух, яка привертала увагу до питань пам'ятання російсько-української війни.

Розділ 1. Хвилина мовчання. Усвідомлення ритуалу

Що таке Хвилина мовчання?

Хвилина мовчання – це ритуал подяки, пошани та пам'яті.

Це символічна об'єднавча дія, відкрита для залученості широкого кола суспільства, і покликана зберігати пам'ять про російсько-українську війну, нашу спільну боротьбу за незалежність.

Незалежно від політичних поглядів, віросповідання, Хвилина мовчання вшановує всіх і не передбачає забарвлення певними ідеологіями, які можуть проявлятися в інших ритуалах пам'ятування.

1) Чому необхідна Хвилина мовчання?

В Указі Президента №143/2022

“Про загальнонаціональну хвилину мовчання за загиблими внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України” йдеться про хвилину мовчання за загиблими військовими та цивільними.

Проте меморіалізація є живим процесом і з плином часу широко залучене суспільство може формувати додаткову сенсову, наративну складову пам'ятування.

Хвилину мовчання можна розглядати як можливість вшанувати загиблих захисників і захисниць України, загиблих внаслідок російської агресії цивільних, жертв воєнних злочинів. Водночас Хвилиною мовчання ми нагадуємо собі, українцям правду про російсько-українську війну і про ціну нашої незалежності. Це можливість висловити вдячність, солідарність.

Хвилина мовчання дозволяє бути залученими до меморіалізації як явища, необхідного для українського суспільства. Таким чином ми підтримуємо тяглість традицій вшанування та історичної пам'яті нації, яка колективно проживає травматичні історичні події загальнонаціонального масштабу.

Хвилина мовчання також є одним з історичних способів єдності нації у пам'ятуванні, вшануванні. Простий ритуал хвилини мовчання надає кожному і кожній право і місце в загальнонаціональному пам'ятуванні, рівні можливості вшанування пам'яті.

10 принципів меморіалізації
від керівника (2019-2024)
Інституту Національної
пам'яті Антона Дробовича

Опис ритуалу Хвилини
мовчання від Інституту
національної пам'яті та
організації «Вшануй»

2) Як це може відбуватися?

Це проста однокладова дія, яка нетривала у часі і не потребує надмірних зусиль.

Ритуал хвилини мовчання пропонує спинитися, відійти від виконання поточних справ чи рутини, при цьому людина може піднятися (якщо сидить) АБО схилити голову (якщо немає можливості фізично підвестися) і за можливості прикласти руку до серця.

Крок 1 **Координація з відповідальними суб'єктами щодо реалізації**

Перед ухваленням рішення про впровадження форми проведення Хвилин мовчання необхідно узгодити з відповідальними виконавцями механізми реалізації. Для цього може знадобитись ряд особистих зустрічей або створення робочої групи і колективна робота.

Необхідний перелік органів держави, установ, організацій (невичерпний):

депутатський корпус
(формулювання проекту рішення);

структурний підрозділ, відповідальний за питання цивільного захисту (оголошення про Хвилину мовчання через систему оповіщення населення);

структурний підрозділ, відповідальний за цифровізацію та розвиток інформаційних технологій
(сповіщення в міському мобільному застосунку);

структурний підрозділ, відповідальний за транспорт та міську інфраструктуру, благоустрій (оголошення зупинки громадського транспорту на час Хвилини мовчання);

структурний підрозділ з питань культури та/або суспільних комунікацій (інформаційна кампанія);

структурний підрозділ з питань освіти (Хвилина мовчання в навчальних закладах);

Управління Патрульної поліції.

Після узгодження робочої моделі можна переходити до ухвалення проекту рішення.

Крок 2 Прийняття рішення місцевою радою

Кожна місцева рада має свій регламент і особливості подачі, обговорення та ухвалення проєкту рішення, але **загальний алгоритм виглядає наступним чином:**

- **Реєстрація проєкту рішення** суб'єктом подання;
- **Обговорення та схвалення** на засіданні профільної комісії місцевої ради;
- **Ухвалення на пленарному засіданні** місцевої ради більшістю голосів депутатів.

Тісно співпрацюйте з суб'єктом подання і за потреби відвідайте відповідні засідання. Дослідіть регламент вашої місцевої ради, вивчіть строки і терміни прийняття рішень, за потреби нагадуйте про вашу ініціативу.

Крок 3 Заходи в межах реалізації ініціативи:

- 1. Створити власний аудіоролик**
Хвилини мовчання (або ж можете скористатися готовим, дивитися на с.13)
- 2. Рекомендувати заходи** щодо запровадження Хвилини мовчання та вказівками щодо дій під час такого ритуалу для підприємств всіх форм власності, які здійснюють перевезення пасажирів, або структурному підрозділу відповідальному за транспорт, місцевому бізнесу, закладам освіти різних форм власності, як поводитись під час Хвилини мовчання, роздати документ із необхідними кроками (дивитися на с.10)

- 3. Організувати інструктажі для водіїв громадського транспорту, щоб пояснити суть і важливість Хвилини мовчання, а також надати інструкцію, як комунікувати з пасажирями.**
- 4. Зупинити рух автомобільного транспорту центральною вулицею чи площею на час Хвилини мовчання (за бажанням).** Такий досвід є у Вінниці, Чернівцях, Рівному, Львові.
- 5. Робота з медіа.** Структурний підрозділ з питань співпраці з медіа та зв'язків з громадськістю може рекомендувати місцевим медіа різних форм власності підтримати просування теми запровадження Хвилини мовчання в громаді.
- 6. Провести зустрічі-роз'яснення** із представниками органів державної влади та місцевого самоврядування, ветеранськими, громадськими та іншими зацікавленими стейкхолдерами, сім'ями військових та загиблих та залучити їх до підтримки ритуалу власним прикладом на початках його впровадження.
- 7. Структурний підрозділ з питань співпраці з медіа та зв'язків з громадськістю може виготовити короткий відеоролик (дивитися на с.22) про дотримання ритуалу в місцевій раді на засіданні, на вулиці, під час публічних подій**
- 8. Транслювати відеоролик на всіх можливих рекламних майданчиках** (зовнішня реклама, зупинки громадського транспорту, соціальні мережі).
- 9. Запланувати трансляцію аудіоролика з оголошенням Хвилини мовчання через систему оповіщення населення.**
- 10. Взаємодія з громадою** (деталі дивіться на с.21).
- 11. Підтримати практику Хвилини мовчання на нарадах, заходах і зустрічах, початок яких запланований на 9:00.** Пленарні засідання сесій місцевої ради розпочинати із Хвилини мовчання незалежно від часу початку сесії.
- 12. Проводити комунікаційну та заохочувальну роботу з місцевим бізнесом для** долучення мережевих магазинів, сфери послуг та ін. до практики вшанування.

Розділ 3. Впровадження. Покрокові інструкції.

Повітряна тривога і Хвилина мовчання.

Це правило - найважливіше. Які б форми проведення Хвилини мовчання ви не ухвалили, пам'ятайте - безпека передусім. У випадку оголошеної повітряної тривоги або у разі потреби оголосити про загрозу чи небезпеку, дотримуйтеся протоколів безпеки замість проведення Хвилини мовчання.

Обговорення зі структурними підрозділами.

Провести обговорення з відповідними структурними підрозділами про можливість впровадження Хвилини мовчання (структурний підрозділ відповідальний за цивільний захист, структурний підрозділ відповідальний за співпрацю з медіа та зв'язків з громадськістю, структурний підрозділ відповідальний за IT-технології, структурний підрозділ відповідальний за адміністративні послуги, структурний підрозділ відповідальний за кадрову політику тощо).

Обговорення необхідні для координації роботи на рівні структурних підрозділів і узгодження з громадою, щоб всі відповідальні знали про запровадження Хвилини мовчання.

Кожен населений пункт особливий, відповідно можуть бути і свої особливості впровадження. Саме тому таке базове обговорення надасть вам необхідне розуміння, чи потрібні додаткові профільні підрозділи та які додаткові ресурси залучити для реалізації. **Саме з цими структурним підрозділами ви маєте прорахувати всі подальші кроки.**

Голосування місцевої ради

Зібратися на засідання місцевої ради та вирішити про щоденне проведення Хвилини мовчання.

До форми проведення Хвилини мовчання входить:

- оголошення через гучномовці місцевої системи оповіщення (забезпечення щоденної трансляції готового аудіоролика о 9:00)
- співпраця із громадянами, комунальним (та приватним) транспортом, поліцією.

Місцева рада має ухвалити колегіальне рішення про впровадження Хвилини мовчання.

Це найважливіше. У цьому рішенні варто закріпити основні кроки впровадження, а також відповідальних осіб.

Додаток “Проект рішення”

Про забезпечення проведення
загальнонаціональної хвилини
мовчання у місті

На виконання вимог Конституції України, Указу Президента України від 16.03.2022 №143/2022 «Про загальнонаціональну хвилину мовчання за загиблими внаслідок збройної агресії російської федерації проти України», з метою вшанування пам'яті, громадянської відваги і самовідданості, сили духу, стійкості та подвигу воїнів, полеглих під час виконання бойових завдань із захисту державного суверенітету та територіальної цілісності України, мирних громадян, які загинули в наслідок збройної агресії російської федерації проти України, керуючись статтею 25 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» міська рада:

ВИРІШИЛА:

1. У міській територіальній громаді щоденно о 09 годині 00 хвилин проводити загальнонаціональну Хвилину мовчання за співвітчизниками, загиблими внаслідок збройної агресії російської федерації проти України.

2. У випадку, якщо на момент проведення хвилини мовчання або протягом хвилини мовчання повідомляється про оголошення сигналу повітряної тривоги, пріоритетність надається інформуванню про загрозу небезпеки та необхідність евакуації до укриттів.

3. Запровадити у місті наступні заходи:

3.1. Розробити голосове повідомлення тривалістю до 10 секунд з оголошенням про початок загальнонаціональної хвилини мовчання та відлік до закінчення хвилини – за допомогою міської системи оповіщення у всіх районах міста. Текст повідомлення може бути наступним: *“Увага, щодня о 9 годині ранку в Україні оголошується загальнонаціональна хвилина мовчання.*

Просимо Вас зупинитися, відкласти справи і подумки згадати дорогих Вам людей – цивільних і військових, – які загинули під час війни росії проти України.

Хвилина мовчання – це прояв поваги та вдячності. Вшануймо наших співгромадян, будьмо гідними наших захисників і захисниць!”.

3.2. Керівникам виконавчих органів міської ради організаційно забезпечити проведення хвилини мовчання у підпорядкованих установах, закладах, підприємствах, організаціях, у тому числі у закладах освіти, охорони здоров'я, соціальної сфери, культури, фізичної культури та спорту, житлово-комунального господарства.

3.3. Територіальним підрозділам Національної поліції в області та Державної служби України з надзвичайних ситуацій здійснювати оголошення хвилини мовчання у приміщеннях, будівлях та прилеглих до них територіях наявними стаціонарними (об'єктовою системою оповіщення) та мобільними звуковідтворювальними пристроями (акустичними, гучномовними, встановленими на транспортних засобах та іншими).

3.4. Структурному підрозділу з питань економіки, Управлінню адміністративних послуг, структурному підрозділу з питань транспорту структурному підрозділу з питань реклами, комунальним підприємствам (додати у разі необхідності найменування) довести до відома підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності, розташованих на території міської територіальної громади про обов'язкове дотримання хвилини мовчання.

4. Структурному підрозділу інформаційно-комунікаційних технологій виконавчого органу забезпечувати надсилання в мобільному додатку Push-повідомлення з рекомендованим у додатку до цього рішення текстом.

5. Зупинення руху міського наземного транспорту загального користування у місті із дотриманням Правил дорожнього руху.

6. Для належного проведення у місті Києві щоденно о 9 годині 00 хвилин загальнонаціональної хвилини мовчання за співвітчизниками, загиблими внаслідок збройної агресії російської федерації проти України, рекомендувати територіальному управлінню патрульної поліції забезпечити загальну зупинку транспорту (у центральній частині міста або там, де поліція перебуватиме у цей час) на час проведення загальнонаціональної хвилини мовчання.

7. Пресслужбі, структурному підрозділу з питань медіа:

7.1. Провести інформаційну кампанію та довести до жителів громади рекомендації щодо проведення хвилини мовчання через місцеві медіа та повідомлення на офіційному сайті міської ради та виконавчого комітету.

7.2. Продовжити щоденне інформування про хвилину мовчання на офіційному сайті міської ради та виконавчого комітету.

7.3. Інформаційне повідомлення про загальнонаціональну хвилину мовчання, що супроводжується відеорядом з інформацією про загиблих захисників та захисниць, транслювати на рекламних та інформаційних моніторах міста будь-якої форми власності.

8. Рекомендувати релігійним громадам, що діють на території міської територіальної громади, долучитися до загальнодержавної хвилини мовчання.

9. Навчальний процес у всіх закладах освіти, що належать до комунальної власності територіальної громади міста зупиняти на час проведення Хвилини мовчання.

Контроль за виконанням цього рішення покласти на відповідальних посадових осіб чи структурні підрозділи в міській раді.

Виготовлення аудіоролика для оголошення Хвилини мовчання

Ми пропонуємо готовий текст ритуалу, який звучить під час оголошення Хвилини мовчання через місцеву систему оповіщення. Текст розроблено та погоджено у співпраці з Українським інститутом національної пам'яті. Текст можна адаптувати для конкретного населеного пункту.

"Увага, щодня о 9-ій годині ранку в Україні оголошується загальнонаціональна хвилина мовчання.

Просимо Вас зупинитися, відкласти справи і подумки згадати дорогих Вам людей – цивільних і військових – які загинули під час війни росії проти України.

Хвилина мовчання – це прояв поваги та вдячності. Вшануймо наших співгромадян, будьмо гідними наших захисників і захисниць!

Звук метроному

Слава Україні!"

Також можете вільно некомерційно скористатися вже записаним ГО "Вшануй" аудіороликом із цим текстом. Жодних документів підписувати не потрібно.

Аудіоролик записано жіночим та чоловічим голосами.

Соня Сотник, радіоведуча.

Данило Хомутовський, продюсер та військовослужбовець.

Трансляція аудіоролика через місцеву систему оповіщення

Якщо у вашому населеному пункті чи громаді є гучномовці або загальні системи оповіщення, ви можете обирати, що саме ви будете використовувати під час оголошення Хвили.

Якщо ви плануєте розповсюджувати Хвилину мовчання через технічну спроможність загальної системи оповіщення, тоді цим має зайнятися відповідний структурний підрозділ (наприклад, з питань цивільного захисту).

Розпорядження щодо цього може бути, наприклад, таким, як у Львові:

Додаток “Доручення про трансляцію Хвилини мовчання”

Доручення
щодо проведення на території МТГ загальнонаціональної хвилини мовчання за загиблими внаслідок збройної агресії російської федерації проти України

*прізвища тим, кому доручають

Прошу забезпечити за допомогою засобів місцевої автоматизованої системи оповіщення та з використанням сигнально-гучномовних пристроїв проведення на території міської територіальної громади загальнонаціональної хвилини мовчання за загиблими внаслідок збройної агресії російської федерації проти України.

Термін: щоденно, о 9 годині.

Якщо такої системи у вашому населеному пункті немає, ви можете оголошувати Хвилину мовчання за допомогою колонок у центральній частині міста або інших ресурсів, через які у місті оголошують вуличні сповіщення.

У такому випадку структурний підрозділ з питань культури має організувати трансляцію щоденного оголошення. Так, до прикладу, зробили у Чернівцях.

Транспорт

Розробити та донести рекомендації для місцевих комунальних та приватних перевізників про те, як поводитись під час Хвилини мовчання, надати необхідний інструктаж (гайд) з описом усіх необхідних кроків та прикладів комунікації.

Додаток 1 **до робочих інструкцій водіїв трамваїв, тролейбусів та** **автобусів про забезпечення проведення** **загальнонаціональної хвилини мовчання**

Під час руху за маршрутом водій зобов'язаний о 9 год. 00 хв:

1. Під'їхати до найближчого дозволеного безпечного місця зупинки, здійснити зупинку згідно з ПДР України. Забороняється зупинятися на підйомах, спусках, мостах, перехрестях.
2. Загальмувати транспортний засіб стоянковим гальмом.
3. Оголосити пасажирам інформацію про хвилину мовчання.
4. Після здійснення зупинки протягом однієї хвилини, продовжити рух за маршрутом.

Додаток 2 **До робочих інструкцій водіїв трамваїв, тролейбусів** **та автобусів про забезпечення проведення** **загальнонаціональної хвилини мовчання**

У разі відсутності запису у радіоінформаторах відповідного повідомлення оголосити пасажирам: "Шановні пасажири, зараз оголошується загальнонаціональна Хвилина мовчання для вшанування пам'яті полеглих воїнів та мирних громадян, які загинули внаслідок збройної агресії російської федерації проти України. Ми зупинимось на одну хвилину аби вшанувати і продовжимо наш маршрут".

Комунікація із перевізниками, водіями та громадськістю

Цей крок також є важливим, адже важливо, щоб водії, перевізники не просто виконували рекомендації, а й розуміли, чому це важливо і потрібно. Важливо, аби всі учасники були готові до кризових комунікацій.

По-перше, **важливо коректно, повно, точно і достовірно комунікувати про ініціативу впровадження** Хвилини мовчання з громадськістю, бізнесом, активістами, родинами військових та з медіа.

Для обґрунтування та опису ініціативи можна використовувати тези з цієї дорожньої карти. Окрім цього пропонуємо меседж-бокси, які можна використовувати під час комунікацій.

По-друге, **важливо зберігати не імперативний, не директивний тон комунікацій, а дотримуватися партнерського спілкування**. Адже вшанування пам'яті - це наш спільний біль та історія.

Пропонуємо також використовувати рекомендовані комунікаційні меседж-бокси. Звертаємо увагу, що наведені приклади та списки повідомлень не є вичерпними.

Рекомендований меседж-бокс для комунікації з громадськістю, медіа, перевізниками, водіями та їхніми профспілками:

1. "Зупинка — це безпечна та коротка дія, яка має глибокий символічний зміст"
2. "Це найменше, що ми можемо зробити у пам'ять про тих, хто нас захищав і оберігав"
3. "Ми — частина важливого жесту пам'ятування. Це про повагу, а не про політику"
4. "Немає майбутнього у тих, хто не знає і не шанує минулого. Тож це наша спільна справа"
5. "Хвилиною вшановуємо не лише військових, а й цивільних, усіх жертв війни. Це не політика — це гідність"
6. "Ми пропонуємо, не зобов'язуємо. Бо справжня пам'ять тримається на свідомій участі"
7. "Вперше хвилина мовчання з'явилася після Першої світової війни. Зараз росія веде проти України найбільшу війну з часів Другої світової. Сьогодні ми разом творимо культуру пам'яті. Поступово, щодня, через дії, в тому числі такі, як хвилина мовчання"

8. “Якщо раніше хтось не розумів, не знав, як висловити шану військовим, ніяковів, то зараз це не є проблемою - вшануємо Хвилиною мовчання разом з усією країною. До пам’ятування може долучатися кожен і кожна”

9. “Однозначно, Хвилина мовчання не виключає інший час чи спосіб вшанування. Ми знаємо, що більшість не потребує нагадувань. Ми знаємо, що більшості однієї Хвилини замало. Але це та дія, яка здатна нас об’єднати. І ми всі разом в один час можемо мати спільний простір – цілу країну – для пам’яті.”

Рекомендований меседж-бокс для комунікації з перевізниками та/або водіями:

1. “Це не адміністративний тиск, а звернення до співчуття, солідарності та громадянської гідності. Адже наслідки війни і втрати - відчувають всі українці”
2. “Зупинка транспорту під час хвилини мовчання - це міжнародна практика”
3. “Ви - перевізники/водії - важлива частина національної культури пам’ятування”
4. “Зупинка — це безпечно і лише на хвилину, але глибокий символічний зміст і жест переоцінити складно”
5. “Це не лише про вашу повагу, а й повагу до вас від пасажирів, як до соціально відповідального підприємства”

Рекомендований меседж-бокс для комунікації водіїв з пасажирами як доповнення до основного оголошення Хвилини мовчання:

1. “Ми зупинились на одну хвилину, щоб вшанувати загиблих. Це хвилина мовчання”
2. “Запрошую вас приєднатися. Це наш спільний вияв поваги”
3. “Дякую за розуміння. Це важливо для всіх нас”
4. “Переконаний, що у кожного з нас є рідні, друзі, колеги, які служать, які захищають нас. Хвилина мовчання - це не лише пам’ять про загиблих, це можливість згадати, висловити вдячність і повагу тим, хто сьогодні стоїть на захисті наших міст, країни”
5. “Хвилина мовчання в знак шани і подяки тим, завдяки яким ми зможемо продовжувати наш маршрут”
6. “Хвилина мовчання — це найпростіший і найлегший спосіб вшанування”

Приклади кризових комунікацій з перевізниками/водіями:

Кризова ситуація	Комунікація у відповідь
Зупинка неможлива, це порушує правила ПДР, це небезпечно.	Звісно, безпека передусім, а дотримання ПДР є обов'язковим. Зупиняйтесь, якщо це безпечно. Проте повідомте пасажирів про хвилину мовчання у зручний/доступний спосіб і поінформуйте про неможливість здійснити зупинку в цей момент.
Графік порушиться, будуть скарги.	Хвилина зупинки - це дуже короткий проміжок часу, але дуже вагомий людський і важливий жест. Усе призупиняється на цю хвилину.
Через додаткову зупинку ми втрачаємо кошти.	Зупинка на хвилину мовчання - це не простій транспорту, тож на заробіток чи виплати жодним чином не впливає.
Немає правових підстав.	Правові підстави є, це Указ Президента від березня 2022-го року про запровадження щоденної загальнонаціональної щоденної хвилини мовчання. На підстави Указу органами місцевого самоврядування визначено форми проведення Хвилини мовчання. Розроблені відповідні рекомендації для перевізників. Це не примус, бо пам'ять - це наше свідоме рішення, це наш суспільний договір і колективна відповідальність.

У разі спротиву з боку водіїв можна провести індивідуальні бесіди, щоб краще зрозуміти причини неприйняття. Якщо людина не хоче про це говорити, не потрібно її змушувати. Кожен має прийти до вшанування сам. Окрім всього важливо спробувати донести, що зараз це частина культури населеного пункту, громади, регіону.

Приклади кризових комунікацій водія з пасажирами:

Кризова ситуація	Комунікація у відповідь
Я запізнюсь, якщо ми зупинимось.	→ Це лише одна хвилина. Не зіб'є наш графік, але це щоденний знак поваги до тих, кого ми втратили. Дякую, що розумієте. Ми відразу продовжимо рух за маршрутом.
Навіщо зупинятися? Це ж не обов'язково.	→ Справді, це не примус. Але якби не люди, яким ми зараз можемо віддати шану, ми б з вами, можливо, не їхали цим маршрутом.
Це рішення влади і політиків. Кожен вшановує, як хоче.	→ Це не про владу і не про політику. Це про людей, про кожного з нас. Про втрати, які ми всі переживаємо. Про наші традиції.
Ви нагнітаєте і сієте сум.	→ Це не про нагнітання, а про пам'ять. Навпаки — це хвилина тиші, спокою і вдячності.

Важливо пам'ятати, що пасажир не завжди розуміють, чому маршрутка або трамвай зупинились. Водії — першими створюють атмосферу гідності. Тому важливо використовувати спокійний голос та інтонації, повільне, неагресивне формулювання, без полеміки.

Під час комунікацій головне не повчати, а запрошувати. Не змушувати, а пропонувати. Водії можуть дати пасажирові час на мовчазну реакцію — це теж частина поваги і залученість до пам'ятування.

Також пропонуємо ознайомитися з досвідом співпраці і комунікації з перевізниками у Вінниці:

Щодня у Вінниці виїжджає більш ніж 250 одиниць громадського транспорту. Працює понад 500 водіїв і водійок. Від початку прийняття рішення далеко не всі водії та водійки зупинялися. Кожен з них сьогодні розуміє і відчуває головну мету зупинки транспорту. Для цього почали спільну роботу у співпраці з мешканцями міста, які інформували міську раду про ігнорування зупинки водієм чи водійкою транспорту (зазначаючи при цьому бортовий номер й назву транспортної компанії).

За три місяці звернення мешканців Вінниці припинилися, адже громадський транспорт почав зупинятися. Зупинка відбувається згідно з Правилами дорожнього руху (п.15.9). Також з'явилися громадські активісти, які о 9:00 із плакатами закликали весь транспорт до зупинки, а не лише громадський. Тому це про взаємопідсилення державного і громадського секторів у Вінниці.

Також під час зупинки громадського транспорту для Хвилини пам'яті водії почали виходити до пасажирів та інформувати, що зупинка не через технічні проблеми, а для вшанування пам'яті полеглих. Текст такого інформування уніфікували та розмістили у салонах транспорту. Міська влада також моніторила дотримання зупинки під час Хвилини мовчання та інформування пасажирів.

Зупинка руху автомобільного транспорту центральною вулицею чи площею на час хвилини мовчання. Досвід Вінниці, Чернівців, Рівного, Львова

Якщо ви хочете призупинити рух на центральній вулиці, то не потрібно це робити на 10 хвилин. Достатньо двох.

Такі заходи мають на меті створення умов для добровільного долучення водіїв до ритуалу Хвилини мовчання. Усе це необхідно комунікувати через медіа, офіційні та персональні сторінки.

Також відповідну просвітницьку роботу можуть проводити представники Патрульної поліції шляхом індивідуального партнерського діалогу з водіями. Зокрема для цього секретар місцевої ради може видати відповідне розпорядження.

Додаток 1

У (місто) з (дата) щоденно буде проводитися церемонія вшанування пам'яті загиблих під час загальнонаціональної хвилини мовчання о 9:00.

У період проведення загальнонаціональної хвилини мовчання буде призупинено рух транспорту та пішоходів на перехресті вулиць міста: (вказати відповідні вулиці)

У цьому випадку можна також домовитися про допомогу із місцевими активістами. Вони можуть виходити на цю Хвилину на перекриття вулиці і стояти із плакатами-поясненнями (Хвилина мовчання, 09:00, Вшануй, Зупинись).

До речі, залучення активістів, ветеранських організацій теж ефективно впливає на поширення культури пам'ятування.

Залучення громади

Важливо проводити зустрічі із роз'ясненнями для держслужбовців, посадовців, правоохоронців, освітян, залучаючи ветеранські організації, громадський сектор, родини військових, аби вони власним прикладом були ціннісним орієнтиром для інших.

Вони власними діями можуть бути прикладом бажаної поведінки під час Хвилини мовчання. Вони можуть поширювати інформацію про важливість ініціативи та культури пам'яті. Також активісти можуть влаштовувати вуличні акції для роз'яснення важливості Хвилини мовчання та залучати місцевий бізнес до вшанування

Що варто зробити:

Зустрітися з рідними військових, загиблих, ветеранськими організаціями, громадськими діячами

Поговорити про вашу спільну діяльність (акції, просвіта, бізнес)

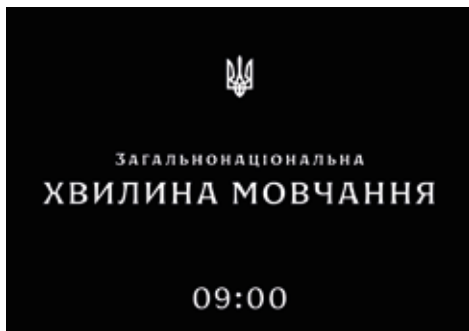
Діяти. Щодня, щотижня.
Головне почати.

Робота з медіа.

Структурному підрозділу з питань співпраці з медіа та зв'язків з громадськістю рекомендуємо звернутися з усним проханням до локальних медіа з пропозицією інформаційно підтримати просування теми запровадження Хвилини мовчання в громаді та важливості культури пам'ятування загалом. Також можна запропонувати медіа розповісти, що рекомендовано робити під час цієї Хвилини. Однією з форм комунікації можуть бути громадські слухання.

Рекомендуємо задіяти всі можливі майданчики зовнішньої реклами: білборди, екрани, плакати. Варто домовитися із рекламними майданчиками нагадування про Хвилину мовчання о 9:00 щоденно.

Приклад такого відео є за QR-кодом

За цим посиланням - картинку і відео різного розміру

Варто пояснити, чому ж тут чорний фон: цей фон вважається базовим для рекламних носіїв, також у загальному перенасиченні кольорової реклами таке наповнення вирізнятиметься.

Серед важливої медійної кампанії Хвилини мовчання також є наліпки для машин та автобусів, висвітлення бізнесів, які долучилися до вшанування.

Починати всі заходи із Хвилини.

Підтримати практику Хвилини мовчання варто власним прикладом на нарадах, засіданнях, офіційних заходах і зустрічах, початок яких запланований на 9.00.

Крім того пленарні засідання сесій місцевих рад рекомендуємо розпочинати із Хвилини мовчання незалежно від часу початку засідання.

Закликати місцевий бізнес долучатися до практики вшанування Хвилиною мовчання

Бізнес сплачує податки до місцевого бюджету, донатять на Сили оборони. Дотримання Хвилини мовчання бізнесом може бути додатковим проявом соціальної відповідальності і подяки військовим.

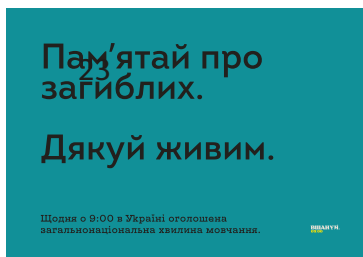
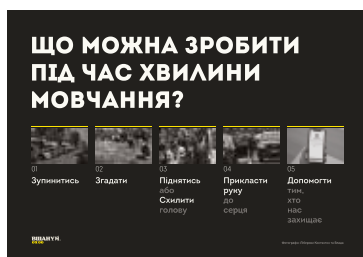
Команда ГО “Вшануй” розробила для них окрему **інструкцію**.

Вона є ось **за цим посиланням**.

До того ж там є готовий аудіоролик, поради з комунікації, а також вже готові і доступні для вільного використання макети плакатів.

Ви можете надрукувати їх та повісити у своєму закладі на касовій зоні або іншому видному місці.

Партнери

Автори: ГО “Вшануй”

Катерина Даценко
Наталя Накипіла
Марія Писаренко

Юридична вичитка:

Міністерство
розвитку громад
та територій

Міністерство розвитку
громад та територій
України

База матеріалів:

Вінницька міська рада

Вінницька
міська рада

Львівська міська рада

Львівська
міська
рада

Візуальні матеріали для рекламних носіїв:

Катерина Семенюк і команда студії візуальних
комунікацій Kultura.

Шрифт – меморіальний шрифт UAF Memory
та e-Ukraine

Друк:

United Nations
Development
Programme

Контакти:

Telegram, Instagram:
moment_of_honor

2025